

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕВРОПА ИНВЕСТИРА В СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

*"Програма за развитие на селските райони 2014-2020 год., подмярка 19.1.
„Помощ за подготвителни дейности“, Мярка 19 "Водено от общностите местно развитие".*

ПРОЕКТ
ПО ПОДМЯРКА 19.1.
„ПОМОЩ ЗА ПОДГОТВИТЕЛНИ
ДЕЙНОСТИ“ НА МЯРКА 19 „ВОДЕНО ОТ
ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ“
НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ
2014-2020 г.

Мерките по ЛИДЕР ще подкрепят изграждането на социален капитал и придобиването на умения за разработване и изпълнение на местни стратегии за развитие на селските райони.

Стратегиите за местно развитие целят устойчивото развитие на селските райони посредством разнообразяване на икономическите дейности, опазване на природата и селските райони, развитие на висококачествени услуги, отговарящи на нуждите и очакванията на местните хора.

www.eufunds.bg

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ЗАЕДНОСТИВНИ ФОНДОВЕ

ОБЩИНА
ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ

ПРОГРАМА ЗА
РАЗВИТИЕ НА
СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

Европейски земеделски фонд
за развитие на селските райони -
Европа инвестира в селските райони
Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.

**ПРОЕКТ ПО ПОДМЯРКА 19.1.
„ПОМОЩ ЗА ПОДГОТВИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ“
НА МЯРКА 19 „ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ
МЕСТНО РАЗВИТИЕ“ НА ПРОГРАМАТА ЗА
РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 г.**

Главна цел: Създаване на местна инициативна група (МИГ) и разработване на местна стратегия за развитие по подхода "Водено от общността местно развитие"

Обща стойност:
58674,90 лв.

Начало:
07.12.2015 г.

Край:
**до 9 месеца
от подписване
на договора.**

ОБЩИНА
ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ

ОБЩИНА
ДОЛНА ДЪБНИК

Подходът ЛИДЕР

Обърнахте ли внимание, че думата ЛИДЕР е написана с главни букви? Това е така не само за да подсилим значението на информацията, а за да акцентираме на смисъла на думата. ЛИДЕР е аббревиатура от френски език на Liaison entre actions de développement rural и означава „Връзки между дейностите за развитие на селските райони“.*

Политиката за развитие на селските райони е част от Общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС с нарастващо значение през годините. Тя поощрява устойчивото развитие в селските райони на Европа и е насочена към решаване на икономически, социални и екологични проблеми в различните територии. Повече от половината от населението на ЕС живее в селски райони, които обхващат 90% от територията на ЕС.

ЛИДЕР е новаторски подход в рамките на политиката на ЕС за развитие на селските райони, който се прилага индивидуално във всяка страна членка. Наименованието на ЛИДЕР умело съчетава смисъла на думата от английски език „водачество“ със същинския смисъл на интегрирана връзка между дейностите за развитие на дадена територия от селските райони в Европа.

ЛИДЕР е метод и инструмент за мобилизиране на местните селски общности, които добавят принос и подпомогнат развитието на селските райони. ЛИДЕР следва да допринася за подобряване на качеството на живот в селските райони за семействата на фермерите и по-широко за население в териториите на селските райони. Смисълът на ЛИДЕР подхода е да насърчава местните общности в селските райони, да търсят нови начини да (о)станат конкурентноспособни, да използват максимално своите ресурси и да преодолеят предизвикателствата, пред които са изправени като: застаряващо население, ниско качество на предоставяне на услуги, липса на услуги и възможности за трудова заетост. ЛИДЕР се прилага от 1991 г. с цел подобряване на потенциала за развитие на селските райони, като се разчита на инициативата и уменията на местните общности. Различни подходи за развитие на селските райони, прилагани преди началото на 90-те години, са били типично секторни, насочени основно към фермери, и са целели насърчаване на структурните промени в селското стопанство. В началото на 90-те години Общата селскостопанска политика (ОСП) на ЕС започва да се променя в посока на интегриране на секторната с териториалната политика. Взима се под внимание разнообразието на селските райони, богатството от местни идентичности и нарастващото значение, което обществото отдава на високото качество на околната среда. Тези характеристики се смятат за основни предимства на селските райони на ЕС.

ЛИДЕР започва като експеримент за събиране заедно, на местно ниво, на различни проекти и идеи, заинтересовани страни и ресурси. Той се развива във времето заедно с останалата част на ОСП.

Информация, събрана от оценки и от местните заинтересовани страни, показва, че подходът ЛИДЕР е инструмент, който работи добре в различни условия и видове райони и приспособява воденето на политика в селските райони независимо от големите различия в нуждите. Поради тези причини той се превръща в неразделна част от политиката за развитие на селските райони.

В политическо отношение ЛИДЕР се основава като „Инициатива на общността“, финансирана от структурните фондове на ЕС. До момента има три поколения ЛИДЕР: ЛИДЕР I (1991-1993), ЛИДЕР II (1994-1999) и Лидер + (2000-2006). През това време страните-членки и регионите подкрепят програмите

ЛИДЕР с финансиране извън финансирането за програмите за развитие на селските райони за съответния период. В периода 2007- 2013 г. подходът ЛИДЕР се интегрира в рамките на Общата политика за развитие на селските райони на ЕС и се превръща в хоризонтален приоритет и част от тази политика. От 1991 г. до момента ЛИДЕР преминава развитие от пилотна инициатива до основна политика.

Основната идея на ЛИДЕР подхода като част от политиката за развитие на селските райони се основава на разбирането, че поради разнообразието на селските райони в Европа, стратегиите за развитие са много по-ефективни и ефикасни, ако се решават и прилагат на местно ниво от местните участници, придружени от ясни и прозрачни процедури, подпомагани от местни обществени екипи и разпространяващи добрите практики.

Разликата между ЛИДЕР и останалите по-традиционни политически мерки за развитие на селските райони се състои в това, че ЛИДЕР посочва „как“ да се действа, а не „какво“ трябва да се направи.

Седем основни характеристики

Седем основни характеристики обобщават ЛИДЕР подхода и те следва да се разглеждат като една обща кутия с инструменти. Всяка характеристика допълва и взаимодейства позитивно с останалите по време на целия процес на прилагане с дългосрочен ефект върху динамиката на селските райони и техните възможности за решаване на собствените им проблеми.

1

Териториален подход: Териториалният подход, основан върху района, обхваща малка, хомогенна, социално свързана територия, често характеризирани от общи традиции, местна идентичност, чувство за принадлежност или общи нужди и очаквания, като целеви район за осъществяване на дадена политика.

2

Подход „отдолу-нагоре“: От седемте характерни черти на ЛИДЕР най-отличителната е подходът „отдолу-нагоре“. Той означава, че местните действащи лица участват във вземането на решения за стратегията и избора на приоритети за развитие в местната им общност. Политиките за селските райони, които следват този подход, трябва да бъдат проектирани и въведени по-начин, който е най-подходящ за нуждите на общността, която обслужват.

3

Публично-частни партньорства (местни инициативни групи - МИГ): Установяването на местни партньорства, познато под името „Местна инициативна група“ е оригинална и важна черта от подхода ЛИДЕР. МИГ има за цел да идентифицира и осъществи стратегията за местно развитие, като взема решения за разпределянето на финансовите ресурси и управлението им.

4

Интегриран подход (многосекторен): ЛИДЕР не е секторна програма за развитие. Стратегията за местно развитие трябва да има мулти-секторна (много-отраслева) насоченост, като интегрира няколко сектора на дейности. Дейностите и проектите, съдържащи се в местните стратегии, трябва да бъдат свързани и координирани като едно свързано цяло.

5

Новаторски подход (улесняване на иновациите - новаторството): ЛИДЕР може да играе важна роля за стимулиране на нови и новаторски подходи за развитието на селските райони. Такова новаторство се стимулира, като на МИГ се предоставят широки граници на свобода и гъвкавост във взимането на решения за дейностите, които те искат да подкрепят. Новаторството трябва да се разбира в широк смисъл. Може да означава въвеждане на нов продукт, на нов процес, на нова организация или на нов пазар.

6

Работа в мрежа: Мрежите обхващат обмяна на резултати, опит и ноу-хау между групите ЛИДЕР в селските райони, администрациите и организациите, участващи в развитието на селските райони в рамките на ЕС, независимо дали са директни бенефициенти по ЛИДЕР. Мрежите са начин за споделяне на добрите практики, за разпространяване на иновациите и надграждане върху уроци, получени от местното развитие на селските райони. Мрежите създават връзки между хора, проекти и селски райони и по този начин могат да спомогнат за преодоляване на изолацията, пред която са изправени някои селски райони.

7

Сътрудничество (коопериране): Кооперирането може да се развие в нещо повече от създаване на контакти. Това включва Местна инициативна група, която предприема общ проект с друга група ЛИДЕР или с група, използваща подобен подход в друг регион, страна-членка или дори трета страна. Проектите за сътрудничество не са просто обмен на опит. Те трябва да включват изпълнение на конкретна обща идея и действие, в най-добрия случай управлявани под обща структура.

Водено от Общностите Местно Развитие

Местното развитие в рамките на подхода ЛИДЕР в периода 2014 – 2020 г. се нарича “Водено от общностите местно развитие” (BOMP). То се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за воденото от общностите местно развитие, основани на характеристиките на района и разработени въз основа на местните потребности, потенциал и включващи иновативни характеристики. Съгласно приоритетна област 6 (б) от Регламент 1305 основната цел на BOMP е стимулиране на местното развитие в селските райони.

Воденото от общностите местно развитие (BOMP) е инструмент за участието на гражданите на местно равнище в разработването на отговори на социалните, екологичните и икономическите предизвикателства, пред които сме изправени днес. BOMP е подход, който изисква време и усилия, но със сравнително малки финансови инвестиции, може да окаже значително влияние върху живота на хората и да генерира нови идеи и обща отговорност за въвеждането им в практиката.

Воденото от общностите местно развитие 2014 - 2020 година

През последните 20 години подходът LEADER, финансиран от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, помогна на местните общности от селските райони да оценят, развият в дългосрочен аспект и надградят потенциала на своя местен район. Подходът LEADER се доказва като ефективен и ефикасен инструмент за изпълнение на политиките за развитие. Подходът LEADER, който в по-старите страни - членки на ЕС се прилага от 1991 г.

През периода 2007-2013 г. България за пръв път използва средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) за целите на подпомагане на подхода ЛИДЕР. Неговото прилагане се характеризира с висока степен на обществен интерес. В периода 2009 - 2011 г. по подмярка 431-2 „Придобиване на умения и постигане на обществена активност за територията на потенциални местни инициативни групи“ от ос 4 на Програмата за развитие на селските райони (2007-2013) са изпълнени 90 проекта на територията на 138 общини от селските райони на Република България, които спомагат за повишаване на информираността на местното население за възможностите, предоставени от подхода ЛИДЕР, способстват за повишаване на местния капацитет за подготовка и прилагане на проекти и стратегии за местно развитие. Прилагането на подхода ЛИДЕР в програмния период 2007-2013 г. се извършва и по мярка 41 “Прилагане на стратегии за местно развитие” и подмярка 431-1 “Управление на местни инициативни групи, придобиване на умения и постигане на обществена активност в териториите на избрани местни инициативни групи”. Одобрени са 35 местни инициативни групи, обхващащи 57 общини от селските райони на страната с територия малко над 25 800 км², 1 112 населени места и население над 800 хил. души.

ВОМР ще:

- 1 насърчи местните общности да разработват интегрирани подходи „от долу нагоре“, когато е необходимо да се реагира на териториални и местни предизвикателства
- 2 надградят и доразвият капацитета на общността и стимулират въвеждането на иновации, предприемачество и капацитет за промяна чрез насърчаване на развитието и откриването на неизползван потенциал в общностите и териториите
- 3 насърчават ангажираността на общността, като засилват участието в рамките на общностите и изграждат усещане за ангажираност и участие, които могат да увеличат ефективността на политиките на ЕС
- 4 подпомагат многостепенното управление като осигуряват начин, по който местните общности могат да участват пълноценно в изпълнението на целите на ЕС във всички области.

Основни елементи на ВОМР

Местните групи за действие трябва да бъдат съставени от представители на местните публични и частни социално-икономически интереси, като например предприемачи и техните сдружения, местни органи, асоциации на околни или селски райони, групи от граждани (например малцинства, възрастни граждани, жени/мъже, младежи, предприемачи и т.н.), организации на общността и доброволчески организации и т.н. поне 50 % от гласовете при решения за подбор трябва да са от партньори извън публичния сектор, като нито една от групите по интереси не трябва да има повече от 49 % от гласовете.

1

Стратегиите за местно развитие трябва да бъдат съгласувани със съответните програми от ЕСИ фондовете, от които получават подкрепа. В тях следва да бъдат определени районът и населението, които се обхващат от стратегията; да е налице анализ на нуждите от развитие и потенциала на района, включително анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT анализ); и да са формулирани целите, както и интегрираните и иновационни особености на стратегията, включително измерими цели за резултатите или постиженията. Стратегиите следва също да включват план за действие, който показва как целите се трансформират в конкретни проекти, мерки за управление и контрол, и финансов план.

2

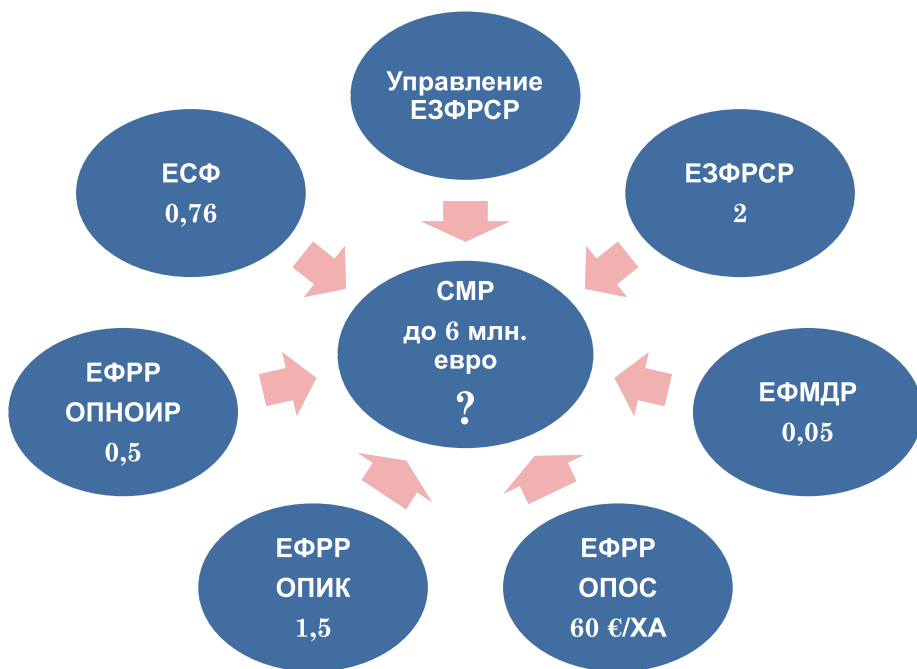
Районът и населението, които са обхванати от конкретната местна стратегия, трябва да бъдат съгласувани, целево определени и да осигуряват достатъчна критична маса за ефективното изпълнение на стратегията. Местните групи за действие следва да определят действителните райони и населението, които ще бъдат обхванати от техните стратегии. Тези параметри обаче трябва да са в съответствие с критериите, посочени в член 33, параграф 6 от Регламента относно общоприложимите разпоредби. Трябва да се обхване население от най-малко 10 000 и най-много 150 000 души, като това е в съответствие с предвиденото в програма LEADER за периода 2007–2013 г. Комисията може да приеме дерогации от промени на тези прагове в надлежно обосновани случаи въз основа на предложение от държава членка. За информация средното население, което беше засегнато от финансираните по линия на ЕФРР програми URBAN II през периода 2000–2006 г., беше около 30 000 жители.

3

Как различните фондове могат да се използват във BOMR?

ЕФРР/ЕСФ: Приемането на Договора от Лисабон и стратегията „Европа 2020“ осигуряват здрава основа за възприемането на интегриран и всеобхватен подход за решаване на местните проблеми. По-специално поставянето на акцент върху качеството на растежа, както и необходимостта да се гарантира, че той е приобщаващ и устойчив, означава, че в съответствие с целите за икономическо, социално и териториално сближаване политиката на сближаване следва да подкрепя дейности, насочени към решаване на проблемите в областта на безработицата, лишенията и бедността.

БЮДЖЕТ НА СТРАТЕГИИТЕ ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ

Опростяване за бенефициентите при осъществяване на воденото от общностите местно развитие:

1

По отношение на всички ЕСИ фондове и региони ще се прилага единна методика за ВОМР - това ще позволи на всички територии да се възползват от подкрепата на ЕС за изграждане на капацитет, местни публично-частни партньорства и стратегиите на тези партньорства, работа в мрежи и обмен на опит

2

Подкрепата от фондовете от ЕСИ фондовете ще бъде съгласувана и координирана. Това ще улесни бенефициентите при създаването на финансирани от няколко фонда стратегии, които са по-добре съобразени с техните нужди и територии, например в област, където едновременно се проявяват селски и градски аспекти. Това ще се гарантира чрез координираните процеси на изграждане на капацитет, подбор, одобряване и финансиране на стратегиите за водено от общностите местно развитие и местните групи за действие

3

Водещ фонд: При стратегиите с общо финансиране ще съществува възможност да се предостави подкрепа за текущи разходи, свързани с управлението и изпълнението, както и активизиране на стратегията за водено от общностите местно развитие чрез един единствен фонд (т.е. водещия фонд)

4

Стимули: По отношение на политиката на сближаване, при оперативните програми, при които цялата приоритетна ос се изпълнява чрез ВОМР, максималният процент на съфинансиране от ЕФРР и/или ЕСФ на нивото на приоритетната ос се увеличава с 10 процентни пункта. (5) В случая с ЕЗФРСР според обстоятелствата максималният процент на съфинансиране за ВОМР може да е между 80 и 90 % (6). За ЕФМДР (проект) максималната ставка на съфинансиране е 75 % (7) и ако приоритетът на Съюза, посветен на териториалното развитие в областта на рибарството, се изпълнява изцяло чрез ВОМР, процентът на съфинансиране се увеличава с 10 процентни пункта.

Ролята на Местната Инициативна Група (МИГ) в развитието на територията

Местна инициативна група (МИГ) е партньорство между представители на обществените (публични) институции, частния сектор и гражданите. МИГ е съществена характеристика на подхода Лидер. На него е отредена важна роля в процеса на развитие на местната общност и стимулиране на устойчивото развитие на територията.

Защо е важно да има МИГ?

1

обединява наличните човешки и финансови ресурси от общественя, частния и гражданския сектор

2

обединява местните действащи лица около общи проекти за постигане на по-добри резултати насочени към подобряване на икономическата конкурентно-способност на района и живота на хората там

3

стимулира диалога и сътрудничеството между различните групи в селските райони, които често имат ограничен опит в работата си заедно. Ограничава потенциалните конфликти и улеснява вземане на общи решения чрез консултации и дискусии

4

улеснява процесите на адаптация и промяна в земеделския сектор; разнообразява икономиката на селските райони с дейности различни от земеделските и подобрява качеството на живот на местните хора.

Какъв е статута на МИГ?

Юридическо лице с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел

Представява публично-частно партньорство със задължително участие на общината

Има колективен върховен орган (Общо събрание), чиито членове са с постоянен адрес или седалище на територията на действие на МИГ

Има колективен управителен орган (Управителен съвет) със състав от 5 до 9 лица, които имат постоянен адрес и/или работят на територията на действие на МИГ

Представителството на общинската власт в колективния управителен орган не превишава 49 процента

Кой може да участва в МИГ?

- ▶ **местни власти**
- ▶ **представители на бизнеса и селскостопанските производители**
- ▶ **професионални организации и съюзи, търговски асоциации**
- ▶ **граждани и техните местни организации;**
- ▶ **екологични асоциации**
- ▶ **доставчици на културни и обществени услуги, включително медиите**
- ▶ **женски асоциации**
- ▶ **млади хора.**

Какви са основните ангажименти на МИГ?

Да събере заедно съответните заинтересовани групи в района около един общ проект – Стратегия за местно развитие

Да бъде способна да се възползва от възможностите, предоставени от местния сбор от ресурси

Да бъде способна да свърже и интегрира отделни секторни подходи

Да бъде отворена към новаторски идеи

Пряко да се ангажира с прилагането на интегрирана стратегия за местно развитие, разработена съгласно изискванията на ПРСР, в случай че бъдат одобрени.

Устойчивостта на работа на МИГ зависи в голяма степен от способността и да управлява реализацията на Стратегията за местно развитие. Тя има нелеката задача едновременно да следи за реализация на общата цел и приоритети на Стратегията, да обединява интересите на различните групи и да подпомага отделни конкретни проекти от написването – до реализацията им.

Ето някои по-конкретни ангажименти на МИГ за реализиране на Стратегията за местно развитие:

- 1 информира, консултира и подпомага подготовката на проекти на потенциалните кандидати
- 2 подготвя и публикува покана за кандидатстване с проекти на територията на МИГ
- 3 приема заявления за кандидатстване
- 4 организира процеса на оценка на проектите
- 5 сключва договори с одобрените кандидати за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ
- 6 осъществява наблюдение на изпълнението на проектите, включително и на място
- 7 подпомага одобрените кандидати при подготовката на заявки за плащане до Разплащателната агенция и изготвяне на доклади за отчитане на изпълнението
- 8 изготвя годишен доклад за отчитане изпълнението на Стратегията за местно развитие, както и други доклади и справки за изпълнение на Стратегията за местно развитие, изисквани от управляващия орган на ПРСР
- 9 представя до управляващия орган на ПРСР до 31 януари на следващата календарна година годишен доклад за отчитане изпълнението на Стратегията за местно развитие.

Една от основните цели на този проект е учредяване на Местна инициативна група (МИГ) и нейната подготовка за прилагане на Стратегията за местно развитие.

ОБЩИНА
ДОЛНИ ДЪБНИК

ОБЩИНА
ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ

Бенефициент: **Община Долна Митрополия**

Партньор 1: **Община Долни Дъбник**

Партньор 2: **НЧ „Неофит Рилски-1872“ - Тръстеник**

Партньор 3: **Фондация „РАЗВИТИЕ – НОВ ВЕК“ - Рибен**

Партньор 4: **„ЗЪРНЕНИ ХРАНИ-ДМ“ ЕООД - Долна Митрополия**

Тази брошура е изготвена в изпълнение на проект
по подмярка 19.1.

„Помощ за подготвителни дейности“
на Мярка 19

„Водено от общностите местно развитие“

на Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 год.“ съфинансирана от

Европейския съюз чрез ЕЗФРСР съгласно

Договор за безвъзмездна финансова помощ

№ РД 50-156/07.12.2015 год.

www.eufunds.bg

ЕДНА ПОСОКА
МНОГО ВЪЗМОЖНОСТИ